

Број: 17-21-1925-2/24
Сарајево, 11. јула 2024. године

**ПАРЛАМЕНТАРНА СКУПШТИНА
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ**

BOSNA I HERCEGOVINA			
PARLAMENTARNA SKUPSTINA BOSNE I HERCEGOVINE			
SARAJEVO			
PRIMALJENO	11-07-2024		
Organizaciona jedinica	Klasifikaciona oznaka	Radni Broj	Broj priloga
01, 02-	21-1-	1355	24

- ПРЕДСТАВНИЧКИ ДОМ
- ДОМ НАРОДА

Предмет: Сагласност за ратификацију споразума, тражи се

У складу са чланом 16. Закона о поступку закључивања и извршавања међународних уговора ("Сл. гласник БиХ", бр 29/00 и 32/13), достављамо вам:

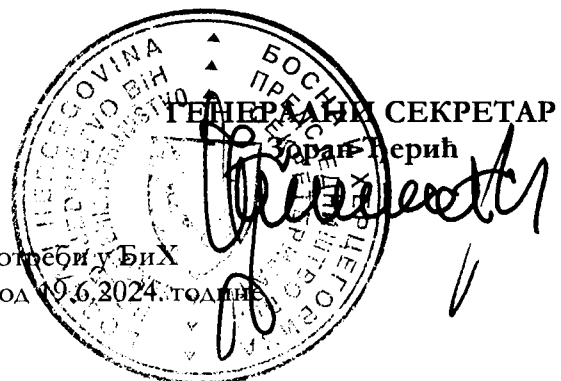
Споразум о признавању стручних квалификација медицинских сестара, ветеринара, фармацеута и бабица у контексту Централноевропског споразума о слободној трговини, ради давања сагласности за ратификацију. Споразум је потписан 16. октобра 2023. године у Тирани, а потписала га је, у име Босне и Херцеговине, гђа Борјана Кришто, председавајућа Савјета министара Босне и Херцеговине.

Будући да је Савјет министара БиХ надлежан за провођење поступка за закључивање овог споразума, молимо вас да на састанке ваших комисија, односно сједнице Домова, поред представника Предсједништва БиХ, као предлагача, позовете и представника Савјета министара БиХ који заступницима, односно делегатима може дати све потребне информације.

С поштовањем,

Прилог:

- текст споразума на 3 (три) службена језика у употреби у БиХ
- акт МИП-а БиХ, број: 08/1-42-05-1-29132-8/23 од 19.6.2024. године

Доставити:

- наслову
- архиви

MFA-BA-MPP

Broj: 08/1-42-05-1-29132-8/23

Datum: 19.6.2024. godine

10.7.2024
10-07-2024
21 1925-1

**PREDSJEDNIŠTVO BOSNE I HERCEGOVINE
SARAJEVO**

PREDMET: Prijedlog odluke o ratifikaciji Sporazuma o priznavanju stručnih kvalifikacija medicinskih sestara, veterinarara, farmaceuta i primalja u kontekstu Srednjoeuropskog sporazuma o slobodnoj trgovini, dostavlja se;

U prilogu akta dostavljamo Prijedlog odluke o ratifikaciji Sporazuma o priznavanju stručnih kvalifikacija medicinskih sestara, veterinarara, farmaceuta i primalja u kontekstu Srednjoeuropskog sporazuma o slobodnoj trgovini.

Sporazum o priznavanju stručnih kvalifikacija medicinskih sestara, veterinarara, farmaceuta i primalja u kontekstu Srednjoeuropskog sporazuma o slobodnoj trgovini je potpisan 16. listopada 2023. godine u Tirani, na engleskome jeziku.

Podsjećamo da je Predsjedništvo Bosne i Hercegovine na 28. izvanrednoj sjednici, održanoj 2. listopada 2023. godine, prihvatilo navedeni Sporazum i za njegovo potpisivanje ovlastilo predsjedateljicu Vijeća ministara Bosne i Hercegovine.

Vijeće ministara Bosne i Hercegovine je na 51. sjednici održanoj 10.6.2024. godine, utvrdilo Prijedlog odluke o ratifikaciji predmetnog Sporazuma.

Molimo da Predsjedništvo Bosne i Hercegovine, u skladu sa odgovarajućim odredbama Zakona o postupku zaključivanja i izvršavanja međunarodnih ugovora („Službeni glasnik BiH“ 29/00 i 32/13), provede postupak ratifikacije navedenog Sporazuma.

MINISTAR

Medin Konaković

[Signature]

СПОРАЗУМ

О ПРИЗНАВАЊУ СТРУЧНИХ КВАЛИФИКАЦИЈА МЕДИЦИНСКИХ СЕСТАРА, ВЕТЕРИНАРА, ФАРМАЦЕУТА И БАБИЦА У КОНТЕКСТУ ЦЕНТРАЛНОЕВРОПСКОГ СПОРАЗУМА О СЛОБОДНОЈ ТРГОВИНИ

Представници Албаније, Босне и Херцеговине, Косова¹, Црне Горе, Сјеверне Македоније и Србије (у даљем тексту „Стране“)

У контексту економске интеграције, у складу са Централноевропским споразумом о слободној трговини („СЕФТА 2006“), у складу са чланом V Општег споразума о трговини услугама и у сврху даљег либерализовања трговине услугама унутар СЕФТА-е.

Узимајући у обзир циљеве и приоритете утврђене Акционим планом за заједничко регионално тржиште за период 2021-2024 („CRM“) који има за циљ уклањање препрека за признавање стручних квалификација, усвајањем и примјеном „Оквир Европске уније (ЕУ) за аутоматско признавање стручних квалификација за 7 професија и система ЕУ за аутоматско признавање“ заснованих на координацији минималних услова обуке;

Примјећујући да ниједна одредба овог споразума не може да се тумачи као изузеће страна од њихових одговарајућих права и обавеза у складу с постојећим уговорима;

С циљем да се подстакне мобилност професионалаца, боље усклађивање вјештина са потребама тржишта рада и повећана продуктивност;

Уз наглашавање циљева промоције хармонизације прописа и приближавање закона и прописа страна законодавству Европске уније (ЕУ); а посебно уз тежење да се омогући слободно кретање професионалаца преношењем Директиве 2005/36/ЕЗ Европског парламента и Савјета од 7. 9. 2005. године о признавању стручних квалификација, са измјенама и допунама Директиве 2013/55/ЕУ Европског парламента и Савјета од 20. 11. 2013. године у регионални оквир.

Уз намјеру да успоставе аутоматско признавање стручних квалификација на основу минималних захтјева за обуку и да то примјене на све четири професије наведене у овом споразуму и горенаведеној Директиви, те да се одреде професије које испуњавају примјену минималних захтјева за обуку унутар Анекса у року не дужем од двије године (поред остале три професије наведене у Споразуму о признавању стручних квалификација доктора медицине, доктора стоматологије и архитеката у контексту Централноевропског споразума о слободној трговини закљученог 3. 11. 2022. године)

су се договорили како слиједи:

¹ Ова ознака не доводи у питање статус и у складу је са Резолуцијом Савјета безбиједности УН-а 1244/1999 и Мишљењем Међународног суда правде о декларацији о независности Косова.

ПОГЛАВЉЕ I

ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Сврха

1. Овај споразум доноси правила о аутоматском признавању доказа о формалним квалификацијама на основу минималних услова обуке унутар Страна за приступ и обављање регулисане професије, као и усклађене минималне услове обуке код једне или више других Страна, који омогућавају носиоцима тих квалификација (у даљем тексту: професионалци) да обављају исту професију у Страни (у даљем тексту: Страна прималац) која се разликује од Стране у којој су стекли своје професионалне квалификације (у даљем тексту: Страна додјелилац).

Члан 2.

Опсег

1. Овај споразум се примјењује на физичка лица, како је дефинисано у Анексу I Додатног протокола 6, као професионалце Стране издаваоца који желе да обављају регулисану професију у Страни примаоцу уз услов усклађених минималних услова обуке, било као samozапослени или запослени. Свака Страна ће омогућити професионалцу Стране додјелиоца, који посједује доказ о професионалним и формалним квалификацијама у смислу члана 3(1)(б), а које нису стечене у Страни примаоцу, да обавља регулисану професију у смислу члана 3(1)(а) унутар те Стране у складу са њеним правилима и релевантним законодавством. Ово признање ће поштовати минималне услове обуке утврђене овим споразумом. Ако доказ о формалним квалификацијама није у складу са минималним условима обуке, како је утврђено овим споразумом, признавање стручне квалификације биће подложно Општем систему признавања.
2. Овај споразум се примјењује на сљедеће професионалце: медицинске сестре, ветеринаре, бабице и фармацеуте, како је појединачно дефинисано и наведено у Анексу I, Анексу II, Анексу III и Анексу IV.
3. Свака Страна ће доставити Заједничкој радној групи за признавање квалификација законе, прописе и административне одредбе које доноси у вези са издавањем доказа о формалним квалификацијама за професије обухваћене овим споразумом.
4. За потребе спровођења и примјене овог споразума, високошколске установе треба да имају акредитоване студијске програме и/или лиценциране студијске програме усклађене са минималним условима обуке утврђеним у Анексима овог споразума.

Члан 3. Дефиниције

1. У сврхе овог споразума, примјењују се следеће дефиниције:

- а) „регулисана професија“: професионална активност или група професионалних активности, приступ којима, обављање којих или један од начина обављања је, директно или индиректно, у складу са законским, регулаторним или административним одредбама, условљен посједовањем специфичних професионалних квалификација. Посебно, коришћење професионалне титуле ограничено законским, регулаторним или административним одредбама на носиоце одређених професионалних квалификација представља начин обављања;
- б) „стручне квалификације“: квалификације потврђене доказима формалних квалификација, потврда о компетенцији коју је издао надлежни орган у Страни одређеној у складу са законским, регулаторним или административним одредбама те Стране, на основу обуке, специфичног испита и/или професионалног искуства;
- ц) „докази формалних квалификација“: дипломе, сертификати и други докази које издаје надлежни орган Стране именоване у складу са законским, регулаторним или административним одредбама те Стране, којима се потврђује успјешно завршена професионална обука стечена углавном у тој Страни;
- д) „надлежни орган“: било који орган или тијело које је овластила Страна конкретно да издаје или прима дипломе о обуци и друге документе или информације, као и да прима захтјеве и доноси одлуке наведене у овом споразуму;
- е) „регулисано образовање и обука“: свака обука која је посебно усмјерена на обављање одређене професије и која обухвата курс или курсеве допуњене, гдје је то прикладно, професионалном обуком, пробним радом или професионалном праксом;
- ф) структура и ниво професионалне обуке, пробног рада или професионалне праксе одређују се законима, прописима или административним одредбама надлежне Стране или их надгледа или одобрава орган одређен у ту сврху;
- г) „професионално искуство“: стварно и законито пуно радно вријеме или еквивалентно скраћено радно вријеме у обављању одговарајуће професије у Страни;
- х) „професионална пракса“: период професионалног рада обављен под надзором, уз услов да представља услов за приступ регулисаној професији и може се одвијати током или након завршетка образовања које води до квалификације;
- и) „физичко лице“ како је дефинисано у оквиру CEFTA-е;

- ј) „Европски систем преноса и акумулације бодова или ECTS бодови”: систем бодовања за високо образовање који се користи у Европском простору високог образовања;
- к) Заједничка радна група за признавање стручних квалификација (JWGRPQ);
- л) „CEFTA“: Централноевропски споразум о слободној трговини;
- м) „RCC“: Савјет за регионалну сарадњу.

Члан 4.

Посљедице признавања

Признавање стручних квалификација које обавља Страна прималац омогућава физичким лицима да добију приступ истој професији у тој Страни за коју су квалификовани у Страни додјелиоцу и да је обављају у Страни примаоцу уз подједнако повољне услове као њена физичка лица.

ПОГЛАВЉЕ II ПРИНЦИПИ ПРИЗНАВАЊА

Члан 5.

Правила везана за професионалну, статутарну или административну природу

Када се професионалац пресели, бива подложен професионалним правилима професионалне, законске или административне природе која су директно повезана са стручним квалификацијама, као што су дефиниција професије, употреба титула и озбиљни професионални пропусти који су директно и посебно повезани са заштитом потрошача и безбједношћу, као и дисциплинске одредбе које се примјењују у Страни примаоцу на професионалце који обављају исту професију у Страни примаоцу.

Члан 6.

Принципи аутоматског препознавања

1. Свака Страна признаје доказе о формалним квалификацијама као што су квалификације за медицинску сестру одговорну за општу његу, ветеринара, бабицу и фармацеута наведене у Анексу I, Анексу II, Анексу III и Анексу IV, редом, које задовољавају минималне услове обуке наведене у Анексу I, Анексу II, Анексу III и Анексу IV, редом, и у сврхе приступа и обављања професионалних активности, дају таквим доказима исту функцију као и докази о формалним квалификацијама које сама издаје. Такви докази о формалним квалификацијама морају издати надлежни органи у странама додјелиоцима и морају бити праћени, гдје је то прикладно, сертификатима редом наведеним у Анексу I, Анексу II, Анексу III и Анексу IV.

2. Такве измјене неће подразумијевати измјену постојећих основних законодавних принципа у Странама у вези са структуром професија у погледу обуке и услова приступа физичких лица. Такве измјене ће поштовати одговорност Страна за организацију образовних система.

Члан 7.
Заједничке одредбе о обуци

Стране, у складу са поступцима који су специфични за сваку Страну, обезбјеђују, подстицањем континуираног професионалног развоја, да професионалци чија је стручна квалификација обухваћена овим споразумом могу да ажурирају своје знање, вјештине и компетенције како би одржали безбједну и ефикасну праксу и били у току са професионалним развојем.

Члан 8.
Стечена права

Без нарушавања стечених права специфичних за обухваћене професије, у случајевима када докази о формалним квалификацијама медицинске сестре одговорне за општу његу, ветеринара, бабице и фармацеута Страна не задовољавају све захтјеве везане за обуке који су предвиђени овим споразумом, свака Страна признаје као довољан доказ доказе о формалним квалификацијама које су додијелиле те стране уколико такви докази потврђују успјешно завршену обуку која је започела на датуме које предлаже Заједничка радна група и прате их сертификат који наводи да су носиоци били ефикасно и законито ангажовани у наведеним активностима најмање три узастопне године током пет година прије додјеле сертификата.

ПОГЛАВЉЕ III
ПОСТУПАК ПРИЗНАВАЊА СТРУЧНИХ КВАЛИФИКАЦИЈА

Члан 9.
Заједнички поступак за признавање стручних квалификација

1. Страна прималац потврђује пријем захтјева у року од 30 дана од пријема и обавјештава подносиоца захтјева о документу који евентуално недостаје. Ако подносилац захтјева не достави додатак документацији, надлежни орган ће одбити захтјев као непотпун; осим ако подносилац оправда разлоге за пропуштени рок.
2. Поступак прегледа захтјева за одобрење за обављање регулисане професије мора бити завршен што је прије могуће и довести до адекватно образложене одлуке надлежног органа у Страни примаоцу у сваком случају у року од три мјесеца од датума подношења потпуног досијеа подносиоца захтјева, а у тим случајевима, разлози се објашњавају у одлуци о признавању.
3. Одлука или ако се не донесе одлука у року подложни су жалби према општим правилима сваке Стране.

Члан 10.

Правна заштита

Признавање стручних квалификација обухвата могућност подносиоца захтјева да приступи ефикасном механизму правне заштите. У случају да признање није одобрено, подносилац захтјева мора да има приступ органу који је другачије састављен од оног који је одбио захтјев. Тај орган ће одлучити о жалби након што се подносиоцу захтјева пружи могућност да буде саслушан у разумном року.

Члан 11.

Документи и сертификати који се могу захтијевати од подносиоца захтјева у складу са овим споразумом

1. Документи

- а) Доказ да је дотично лице физичко лице једне Стране.
- б) Доказ о формалним квалификацијама које омогућавају приступ регулисаној професији у питању, како је редом наведено у Анексу I, Анексу II, Анексу III и Анексу IV.
- ц) Доказ о професионалној квалификацији у смислу члана 3. става (1) тачке б, уз сертификат надлежног органа који потврђује да је професионалац ефективно и законито био ангажован у предметним активностима најмање три узастопне године током пет година које претходе издавању сертификата.
- д) Када надлежни орган Стране примаоца тражи од лица која желе да се баве регулисаном професијом доказ да су доброг карактера или угледа или да нису прогласиле банкрот, или обуставља или забрањује обављање те професије у случају озбиљног професионалног прекршаја или кривичног дјела, та Страна прималац прихвата као довољан доказ, у погледу подносилаца захтјева из Страна који желе да се баве том професијом, достављање докумената које су издали надлежни органи Стране додјелиоца а који показују да су ти захтјеви испуњени. Ти органи морају доставити документе у року од два мјесеца.
- е) Када надлежни органи Стране додјелиоца не издају документе наведене у првом подставу, ти документи се замјењују изјавом под заклетвом - или, у Странама гдје не постоји одредба за изјаву под заклетвом, свечаном изјавом - коју даје дотично физичко лице пред надлежним судским или административним органом или, гдје је то прикладно, пред квалификованим професионалним органом Стране додјелиоца; такав орган издаје сертификат којим се потврђује аутентичност изјаве под заклетвом или свечане изјаве.
- ф) Када Страна прималац од својих професионалаца који желе да се баве регулисаном професијом тражи документ који се односи на физичко или ментално здравље подносиоца захтјева, та Страна прихвата као довољан доказ достављање документа који се захтијева у Страни додјелиоцу. Када Страна додјелилац не издаје такав документ, Страна прималац прихвата сертификат који издаје надлежни орган те Стране. У том случају, надлежни органи Стране додјелиоца морају доставити тражени документ у року од једног мјесеца.

г) Када Страна прималац захтјева од професионалаца да се баве регулисаном професијом,

- доказ о финансијском стању подносиоца захтјева

- доказ да је подносилац осигуран против финансијских ризика који произилазе из професионалне одговорности у складу са законима и прописима који су на снази у Страни примаоца у вези са условима и обимом покрића, та страна ће да прихвати као довољан доказ потврду коју су у том смислу издале банке и осигуравајућа друштва друге Стране.

Гдје то странка захтјева за професионалце, прилаже се потврда која потврђује одсуство привремених или коначних суспензија из обављања професије или кривичних осуда.

2. Остали сертификати

Да би се олакшала примјена овог споразума, Стране могу прописати да, поред доказа о формалним квалификацијама, физичко лице које испуњава тражене услове обуке мора доставити сертификат од надлежних власти своје и сваке друге Стране издаваоца који потврђује да су ови докази о формалним квалификацијама обухваћени захтјевима наведеним у овом споразуму.

3. Формат и језик

Све документе и сертификате који су наведени у овом члану прихвата надлежни орган Стране примаоца стране у формату и на језику који су одређени законодавством Стране додјелиоца. Страна прималац задржава право да од подносиоца захтјева затражи превод докумената и сертификата на један од својих службених језика.

Члан 12.

Коришћење професионалних звања

1. Ако је у Страни примаоцу регулисано коришћење професионалног звања везано за једну од активности професије у питању, подносиоци захтјева из друге Стране, који су овлаштени за обављање регулисане професије, користе професионално звање Стране примаоца које одговара тој професији у тој Страни и користе све повезане иницијале.
2. Ако професију у Страни примаоцу регулишу удружења или организације, подносиоци захтјева из Страна нису овлаштени да користе професионално звање које додјељује та организација или удружење, или његову скраћену форму, осим ако не доставе доказ да су чланови тог удружења или организације.
3. Ако удружење или организација условљава чланство одређеним квалификацијама, може то учинити само уз услове наведене у овом споразуму у односу на подносиоце захтјева из других Страна који посједују професионалне квалификације.

Члан 13.
Коришћење академских звања

Страна прималац се брине да се право на коришћење академских звања која су им додјељена у Страни додјелиоцу и њихове скраћене форме на језику Стране додјелиоца, обезбједи дотичним физичким лицима. Страна прималац може захтијевати да звање прати име и адреса институције или испитног одбора који га је додјелио. Уколико је академско звање Стране додјелиоца склоно изазивању забуне у Страни примаоцу с звањем које у другој Страни захтјева додатну обуку коју корисник није прошао, Страна прималац може да захтијева од корисника да користи академско звање Стране додјелиоца у одговарајућем облику који ће одредити Страна прималац.

ПОГЛАВЉЕ IV
ДЕТАЉНА ПРАВИЛА ОБАВЉАЊА ПРОФЕСИЈЕ

Члан 14.
Знање језика

1. Уколико се сматра потребним, Страна од пружаоца услуга који користи признавање стручних квалификација тражи да има довољно знања језика колико је потребно за обављање професије у Страни примаоцу.
2. Страна се брине да се сви контролни поступци спроведени због провјере поштовања обавезе из става 1 ограниче на довољно знање једног службеног језика те Стране.
3. Свака провјера знања језика мора бити сразмјерна активности која се намјерава обављати. Стручно лице које је обухваћено том провјером има право на жалбу у складу са законодавством Стране примаоца.

ПОГЛАВЉЕ V
АДМИНИСТРАТИВНА САРАДЊА

Члан 15.
Централни приступ информацијама

1. Стране се брину да слједеће информације буду јавно доступне на енглеском језику и путем контактних тачака за услуге:
 - а) листа свих регулисаних професија у Страни што укључује контакт информације контакт лица за сваку регулисану професију у складу са чланом 18. став (4);
 - б) захтјеви и процедуре за све професије које су регулисане у Странци, што укључује све повезане таксе које плаћају физичка лица и документе које требају поднијети физичка лица;

ц) детаљи о томе како уложити жалбу, у складу са законима, прописима и административним одредбама, везано за одлуке Страна које су се донијеле, а у вези су с овим споразумом.

2. Стране се брину да информације наведене у ставу (1) буду пружене на јасан и свеобухватан начин, да буду лако доступне на даљину и путем електронских средстава и да буду ажуриране.
3. Стране се брину да се на сваки захтјев за информацијама упућен контактним тачкама за услуге одговори што је прије могуће.

Члан 16.

Заједничка радна група о признавању стручних квалификација

1. Заједничка радна група за признавање стручних квалификација (JWGRPQ) омогућава и надгледа провођење и примјену овог споразума.
2. Чланови JWGRPQ-а су, између осталог, задужени за пружање информација и помоћи колико је потребно у вези са признавањем стручних квалификација предвиђених овим споразумом, као што су информације о законодавству, прописима и административним одредбама којима се уређује признавање стручних квалификација.
3. Оквирни документи за рад JWGRPQ-а се усвајају најкасније годину дана након усвајања овог споразума.

Члан 17.

Транспарентност

1. Стране обавјештавају JWGRPQ о списку свих постојећих регулисаних професија, наводећи активности обухваћене сваком професијом као и листу регулисаних обука и образовања и обука са посебном структуром најкасније 18 мјесеци након усвајања овог споразума. О свим промјенама на тим списковима се без непотребног одлагања такође обавјештава JWGRPQ. Секретаријати CEFTA-е и RCC-а успостављају и одржавају јавно доступну базу података регулисаних професија што укључује општи опис активности које обухвата свака професија.
2. Стране испитују да ли су захтјеви у складу са њиховим правним системом који ограничавају приступ професији или обављање исте на носиоце одређене професионалне квалификације, што укључује коришћење стручних звања и професионалних активности које су дозвољене под тим звањем, како је наведено у овом члану као „захтјеви“, компатибилни са следећим принципима:
 - а) захтјеви не смију бити ни директно нити индиректно дискриминаторни;
 - б) захтјеви морају бити оправдани преовлађујућим разлозима општег интереса;
 - ц) захтјеви морају бити погодни за постизање циља који се поставља и не смију прећи оно што је потребно да би се постигао тај циљ;
 - д) Стране обавјештавају JWGRPQ о својим налазима у вези са тим.

Члан 18.

Принципи административне сарадње

1. Стране блиско сарађују и пружају међусобну помоћ како би олакшале спровођење и примјену овог споразума. Брину се за повјерљивост информација које размјењују.
2. Путем JWGRPQ-а, Стране размјењују информације које сматрају неопходним за провођење активности у складу са овим споразумом. Приликом тога, поштују правила за заштиту личних података која су предвиђена релевантним законодавством Страна.
3. Свака Страна размјењује информације са другим Странама преко JWGRPQ-а о процесима којима ће додељивати или примати доказе о формалним квалификацијама и друге документе или информације, те примати пријаве и доносити одлуке наведене у овом споразуму.
4. Преко JWGRPQ-а свака Страна доставља другим Странама име контакт лица за сваку регулисану професију, а које ће дати све релевантне информације и подржати сарадњу између Страна у вези с том специфичном регулисаном професијом.

ПОГЛАВЉЕ VI ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 19.

Транспозиција

Стране доносе законе, прописе и административне одредбе који су потребни за усклађивање с овим споразумом најкасније осамнаест мјесеци од ступања на снагу овог споразума у складу с његовим чланом 21. Стране о томе информишу JWGRPQ.

Члан 20.

Анекси

1. Сви Анекси чине дио овог споразума.
2. Информације које морају доставити Стране из Анекса I, Анекса II, Анекса III и Анекса IV достављају надлежни органи и предају JWGRPQ најкасније 18 мјесеци након што овај споразум ступи на снагу у складу са његовим чланом 21.
3. Стране се брину да информације дате у Анексу I, Анексу II, Анексу III и Анексу IV ажурира и измијени JWGRPQ у складу са чланом 6. ставом (1) тачком 2 овог споразума, а према потреби.

Члан 21.
Ступање на снагу

1. Овај споразум је подложен ратификацији, прихватању или одобрењу у складу са релевантним захтјевима. Формална обавјештења о ратификацији, прихватању или одобрењу депонују се код депозитара.
2. Овај споразум ступа на снагу тридесетог дана након депоновања трећег формалног обавјештења о ратификацији, прихватању или одобрењу за Стране које су депоновале свој инструмент ратификације, прихватања или одобрења.
3. За сваку Страну која депонује своје формално обавјештење о ратификацији, прихватању или одобрењу након датума депоновања трећег формалног обавјештења о ратификацији, прихватању или одобрењу, овај споразум ступа на снагу тридесетог дана након дана када та Страна депонује своје формално обавјештење о ратификацији, прихватању или одобрењу.
4. Сјеверна Македонија функционише као депозитар и обавјештава све Стране овог споразума о сваком обавјештењу примљеном у складу са овим чланом и сваким другим актом или обавјештењем које се односи на овај споразум.

Члан 22.
Измјене и допуне

1. Свака Страна може предложити измјене споразума слањем писаног обавјештења депозитару. Депозитар просљеђује ово обавјештење JWGRPQ-у из члана 16. овог споразума.
2. Приједлози измјена се усвајају консензусом свих чланова JWGRPQ-а. Ти приједлози се просљеђују органу CEFTA-е који је одговоран за трговину услугама.
3. Када буду усвојене, измјене се достављају Странама ради ратификације или одобрења.
4. Измјене ступају на снагу у складу са правилима и поступком утврђеним у члану 21.

Члан 23.
Трајање и отказ споразума

1. Овај споразум се закључује на неодређено вријеме.
2. Свака Страна може, у било ком тренутку, раскинути споразум достављањем писаног обавјештења депозитару, који ће обавијестити друге Стране о овом раскиду.
3. Такав раскид ступа на снагу шест мјесеци након датума када је депозитар примио обавјештење.

- Члан 24.**
- Сви спорови произашли из овог споразума ће се рјешавати кроз Механизам за рјешавање спорова CEFTA-е из 2006. године.

Члан 25.

Приступање које обављају стране чланице СЕФТА-е

Стране признају права било које стране СЕФТА-е да приступи овом споразуму.

Споразум је сачињен на енглеском језику у једној оригиналној верзији која ће остати у посједу депозитара. Свака уговорна страна ће примити једну овјерену копију споразума.

У дана 2023.

Тиран, 16. 10. 2023.

/Својеручни потпис/

/Својеручни потпис/

/Својеручни потпис/

/Својеручни потпис/

/Својеручни потпис/

/Својеручни потпис/

/Својеручни потпис/

ПРИЗНАВАЊЕ НА ОСНОВУ КООРДИНАЦИЈЕ МИНИМАЛНИХ УСЛОВА ОБРАЗОВАЊА

АНЕКС I

МЕДИЦИНСКЕ СЕСТРЕ ОДГОВОРНЕ ЗА ОПШТУ ЊЕГУ

Све одредбе из Анекса I преузете су из Директиве ЕУ 2005/36/ЕЗ о признавању стручних квалификација, како је измијењена Директивом ЕУ 2013/55/ЕУ Европског парламента и Савјета од 20. новембра 2013. године.

Члан 1. Образовање медицинских сестара одговорних за општу његу

1. Упис на обуку за медицинске сестре одговорне за општу његу зависиће од посједовања квалификације или сертификата који омогућава приступ на наведене студије, универзитете, високошколске установе на нивоу који је признат као еквивалентан или стручним школама програмима стручне обуке за његу.

2. Образовање медицинских сестара одговорних за општу његу се организује на пуно радно вријеме и обухвата најмање програм описан у члану 3. Анекса I.

3. Образовање медицинских сестара одговорних за општу његу обухвата укупно најмање три године студија, што се може изражавати и еквивалентним ECTS бодовима, и састоји се од најмање 4.600 часова теоретске и клиничке обуке, при чему трајање теоретске обуке представља најмање једну трећину, а трајање клиничке обуке најмање половину минималног трајања обуке. Стране могу одобрити дјелимичне изузетке професионалцима који су прошли дио своје обуке на курсевима који су бар на еквивалентном нивоу.

Стране се брину да институције које пружају обуку за његу буду одговорне за координацију теоретске и клиничке обуке током цијелог студијског програма.

4. Теоретско образовање је дио обуке медицинских сестара путем којег полазници стичу професионално знање, вјештине и компетенције потребне у складу са ставовима (6) и (7). Обуку ће водити страни наставник за његу и друга компетентна лица на универзитетима, високошколским установама на нивоу који је признат као еквивалентан или у стручним школама или кроз програме стручне обуке за његу.

5. Клиничко образовање је дио обуке медицинских сестара у којем полазници, као дио тима и у директном контакту са здравим или болесним појединцима и/или заједницом, уче да организују, спроводе и процјењују потребну свеобухватну здравствену његу, на основу знања, вјештина и компетенција које су стекли. Полазник учи не само како да ради у тиму, већ и како да води тим и организује цјелокупну здравствену његу, што укључује образовање о здрављу за појединце и мале групе, унутар здравствених установа или у заједници.

6. Обука за медицинске сестре одговорне за општу његу пружа увјерење да је професионалац у питању стекао сљедеће знање и вјештине:

(а) свеобухватно познавање научних дисциплина на којима се заснива опште сестринство, укључујући довољно разумијевање структуре, физиолошких функција и понашања здравих и болесних лица, као и односа између здравственог стања и физичког и социјалног окружења људског бића;

(б) познавање природе и етике професије и општих принципа здравља и сестринства;

(ц) адекватно клиничко искуство; такво искуство које треба одабрати због његове вриједности које доноси обучавање, треба стећи под надзором квалификованог медицинског особља и на мјестима гдје су број квалификованог особља и опрема адекватни за његу пацијента;

(д) способност да се учествује у практичној обуци здравственог особља и искуство рада са таквим особљем;

(е) искуство рада заједно са члановима других професија у здравственом сектору.

7. Формалне квалификације медицинске сестре одговорне за општу његу требало би да пруже доказе да је професионалац у питању способан да примјени најмање следеће компетенције, без обзира на то да ли је обука обављена на универзитетима, високошколским установама на нивоу који је признат као еквивалентан томе или у стручним школама или кроз програме стручне обуке за његу:

(а) способност самосталне дијагнозе потребне медицинске његе уз коришћење актуелних теоретских и клиничких знања и планирања, организовање и спровођење медицинске његе при лијечењу пацијената на основу стицања знања и вјештина у складу са тачкама (а), (б) и (ц) става (4) како би се унаприједила професионална пракса;

(б) способност ефикасног рада заједно са другим актерима у здравственом сектору, што укључује учешће у практичној обуци здравственог особља на основу стеченог знања и вјештина у складу са тачкама (д) и (е) става (4);

(ц) способност оснаживања појединаца, породица и група ка здравим животним стиливима и самопомоћи на основу знања и вјештина стечених у складу са тачкама (а) и (б) става (4);

(д) способност самосталног покретања хитних мјера за очување живота и провођење мјера у кризним и катастрофалним ситуацијама;

(е) способност самосталног давања савјета, упутстава и подршке лицима којима је потребна њега и њима блиским лицима;

(ф) способност самосталног обезбјеђивање квалитета и процјене медицинске његе;

(г) способност цјеловите комуникације на професионалан начин и сарадње са члановима других професија у здравственом сектору;

(х) способност анализе квалитета његе како би се унаприједила сопствена професионална пракса медицинске сестре одговорне за општу његу.

Члан 2. Обављање професионалних активности медицинских сестара одговорних за општу његу

За потребе овог споразума, професионалне активности медицинских сестара одговорних за општу његу су активности које се обављају на професионалној основи и које су наведене у члану 3 Додатка I.

Странке могу предвидјети, у релевантном законодавству, дјелимичне изузетке од дијелова програма обуке за медицинске сестре одговорне за општу његу који су наведени у члану 3 Анекса I а који се примјењују појединачно уз услов да је тај дио обуке већ прошао током друге специјалистичке обуке наведене у члану 3 Додатка I, за коју је професионалац већ стекао стручну квалификацију у Страни. Странке ће обезбиједити да одобрени изузетак не прелази половину минималног трајања наведене обуке.

Свака Страна обавјештава Заједничку радну групу и друге Стране о свом законодавству које се односи на такве дјелимичне изузетке.

Стране условљавају издавање доказа о специјалистичком медицинском образовању посједовањем доказа о основном медицинском образовању наведеном у члану 3 Анекса I.

Члан 3. Програм обуке за медицинске сестре одговорне за општу његу

1. Обука која води до додјелјивања формалне квалификације медицинске сестре одговорне за општу његу састоји се од сљедећа два дијела

A. Теоретска настава

a. Сестринство:

- Природа и етика професије
- Општи принципи здравља и његе
- Начела сестринства у односу на:
 - општу и специјалистичку медицину
 - општу и специјалистичку хирургију
 - његу дјеце и педијатрију
 - здравствену заштиту трудница
 - ментално здравље и психијатрију
 - бригу о старима и геријатрију

б. Основне науке:

- Анатомија и физиологија
- Патологија
- Бактериологија, вирусологија и паразитологија
- Биофизика, биохемија и радиологија
- Дијететика
- Хигијена:
 - превентивна медицина
 - здравствено васпитање

— Фармакологија

ц. Друштвене науке:

- Социологија
- Психологија
- Начела управе
- Начела наставе
- Социјално и здравствено законодавство
- Правни аспекти сестринства

Б. Клиничка обука

— Сестринство у вези с:

- општом и специјалистичком медицином
- општом и специјалистичком хирургијом
- његом дјеце и педијатријом
- здравствену заштиту трудница
- менталним здрављем и психијатријом
- бригом о старима и геријатријом
- кућном његом

2. Један или више ових предмета могу се предавати у контексту других дисциплина или у вези с њима.

3. Теоретска настава мора бити правилно усклађена и координисана с клиничком наставом тако да се знање и вјештине наведене у овом Анексу могу адекватно стећи.

Члан 4. Докази о формалним квалификацијама медицинских сестара одговорних за општу његу

Страна	Доказ формалних квалификација	Орган који додјељује квалификације	Професионално звање	Референтни датум
--------	-------------------------------	------------------------------------	---------------------	------------------

АНЕКС II

ВЕТЕРИНАРИ

Све одредбе из Анекса II преузете су из Директиве ЕУ 2005/36/ЕЗ о признавању стручних квалификација, како је измијењена Директивом 2013/55/ЕУ Европског парламента и Савјета од 20. новембра 2013. године.

Члан 1. Обука ветеринара

1. Обука ветеринара обухвата укупно најмање пет година редовних теоретских и практичних студија, што се може додатно изразити еквивалентним ECTS бодовима, на универзитету или на установи вишег образовања која пружа обуку која је призната на еквивалентном нивоу, или под надзором универзитета, а која обухвата барем студијски програм наведен у члану 3 Анекса II.

2. Пријем на ветеринарску обуку зависи од посједовања дипломе или сертификата који дају овлашћење носиоцу да упише, у сврху наведених студија, универзитет или образовну институцију вишег образовања које су признате на еквивалентном нивоу у сврху похађања релевантних студија.

3. Обука за ветеринара треба да пружи увјерење да је наведени професионалац стекао следеће знање и вјештине:

(а) адекватно познавање научних дисциплина на којима се заснивају активности ветеринара и релевантног законодавства Стране у вези са тим активностима;

(б) адекватно познавање структуре, функција, понашања и физиолошких потреба животиња, као и вјештине и компетенције потребне за њихово гајење, исхрану, добробит, репродукцију и хигијену уопште;

(ц) клиничке, епидемиолошке и аналитичке вјештине и компетенције потребне за превенцију, дијагнозу и лијечење болести животиња, што укључује анестезију, асептичну хирургију и безболну смрт, како појединачно тако и у групама, што укључује специфично знање о болестима које могу бити пренесене на људе;

(д) адекватно знање, вјештине и компетенције за превентивну медицину што укључује компетенције у вези са испитивањем и сертификацијом;

(е) адекватно знање о хигијени и технологији укљученој у производњу, прераду и стављање у промет сточне хране или хране животињског поријекла намијењене људској потрошњи, што укључује вјештине и компетенције потребне за разумијевање и објашњавање добре праксе у вези са тим;

(ф) знање, вјештине и компетенције потребне за одговорну и разумну употребу ветеринарских љековитих производа како би се лијечиле животиње и обезбиједила безбиједност ланца исхране и заштите животне средине.

Члан 2. Сечена права специфична за ветеринаре

За потребе овог споразума, докази о формалним квалификацијама ветеринара су активности које се обављају на професионалној основи и које се наводе у члану 3. Анекса II.

Стране могу предвидјети, у релевантном законодавству, дјелимичне изузетке од дијелова програма студија који воде до доказа о формалним квалификацијама у ветеринарској медицини, а који су наведени у члану 3. Анекса II, који се примјењују појединачно уз услов да је тај дио обуке већ прошао током друге специјалистичке обуке наведене у члану 3. Анекса II, за коју је професионалац већ стекао стручну квалификацију у Страни. Стране се брину да одобрени изузетак не прелази половину минималног трајања наведене обуке.

Свака Страна ће обавијестити Заједничку радну групу и друге Стране о свом релевантном законодавству за било какве дјелимичне изузетке тог типа.

Стране условљавају издавање доказа о ветеринарском медицинском образовању посједовањем доказа о основном медицинском образовању наведеном у члану 3. Анекса II.

Члан 3. Програм студија за ветеринаре

Програм студија који води до доказа о формалним квалификацијама у ветеринарској медицини укључује барем наведене предмете.

Настава из једног или више ових предмета може се предавати као дио, или у вези са, другим курсевима.

А. Основни предмети

- Физика
- Хемија
- Биологија животиња
- Биологија биљака
- Биоматематика

Б. Посебни предмети

а. Основне науке:

- Анатомија (што укључује хистологију и ембриологију)
- Физиологија

1. Биохемија

- Генетика
- Фармакологија
- Фармација
- Токсикологија
- Микробиологија
- Имунологија
- Епидемиологија
- Професионална етика

б. Клиничке науке:

- Акушерство

- Патологија (што укључује и патолошку анатомију)
- Паразитологија
- Клиничка медицина и хирургија (што укључује анестезију)
- Клиничка предавања о разним домаћим животињама, живини и другим животињским врстама
- Превентивна медицина
- Радиологија
- Размножавање и репродуктивни поремећаји
- Ветеринарска јавна медицина и јавно здравство
- Ветеринарски закони и судска медицина

- Терапеутика
- Пропаедеутика

ц. Анимална производња

- Анимална производња
- Исхрана животиња
- Агрономија
- Економија села
- Сточарство
- Ветеринарска хигијена
- Етологија и заштита животиња

д. Хигијена хране

- Инспекција и контрола животињских намирница или намирница животињског поријекла
- Хигијена и технологија хране
- Практичан рад (што укључује практични рад на мјестима гдје се обавља клање и прерада хране)

Практична обука може бити у облику периода обуке, уз услов да је таква обука у пуном радном времену и под директном контролом надлежног органа, и не прелази шест мјесеци у оквиру укупног периода обуке од пет година студија.

Дистрибуција теоретске и практичне обуке међу различитим групама предмета мора бити уравнотежена и координисана на начин који ће омогућити ветеринарима да стекну сва потребна знања и искуство како би обављали све своје дужности.

Члан 4. Докази о формалним квалификацијама ветеринара

Страна	Доказ формалних квалификација	Орган који додјељује квалификације	Сертификат који долази уз доказ квалификација	Референтни датум

АНЕКС III БАБИЦЕ

Све одредбе из Анекса III преузете су из Директиве ЕУ 2005/36/ЕЗ о признавању стручних квалификација, како је измијењена Директивом 2013/55/ЕУ Европског парламента и Савјета од 20. новембра 2013. године.

Члан 1. Обука бабица

1. Обука бабица обухвата укупно најмање:

- (а) специфичну обуку бабица у пуном радном времену која обухвата најмање три године теоријских и практичних студија (путања I) које обухватају барем програм описан у члану 4. Анекса III или
- (б) специфичну обуку бабица у пуном радном времену у трајању од 18 мјесеци (путања II), која обухвата барем студијски програм описан у члану 4. Анекса III који није био предмет еквивалентне обуке медицинских сестара одговорних за општу његу.

Стране се брину да институције које пружају обуку за бабице буду одговорне за координацију теорије и праксе током цијелог програма студија.

2. Пријем на обуку бабица зависи од једног од следећих услова:

- (а) посједовање квалификације или сертификата који омогућавају приступ на наведене студије и упис у школу за бабице везано за путању I;
- (б) посједовање доказа о формалним квалификацијама за медицинску сестру одговорну за општу његу које су наведене у члану 4. Анекса III везано за путању II.

3. Обука бабица треба да обезбиједи да је наведени професионалац стекао следеће знање и вјештине:

- (а) детаљно знање наука на којима се заснивају активности бабица, посебно бабиштва, акушерства и гинекологије;
- (б) адекватно познавање етике професије и релевантног законодавства за обављање професије;
- (ц) адекватно познавање општег знања из медицине (биолошких функција, анатомије и физиологије) и фармакологије у области акушерства и новорођенчади, као и познавање односа између стања здравља и физичког и социјалног окружења људског бића и његовог понашања;
- (д) адекватно клиничко искуство стечено у одобреним установама које омогућава бабици да, независно и под својом одговорношћу, у мјери која је неопходна и искључујући патолошке ситуације, управља пренаталном његом, спроведе порођај и његове посљедице у одобреним установама, и да надгледа порођај и рођење, постнаталну његу и реанимацију новорођенчета док чека љекара;
- (е) адекватно разумијевање обуке здравственог особља и искуство рада са таквим особљем.

Члан 2. Поступци за признавање доказа о формалним квалификацијама бабице

1. Докази о формалним квалификацијама бабице наведени у члану 4. Анекса III подлијежу аутоматском признавању ако задовоље један од следећих критеријума:

(а) пуно радно вријеме обуке за бабице од најмање три године која се може изразити и еквивалентним ECTS бодовима а која се састоји од најмање 4 600 часова теоретске и практичне обуке, при чему најмање једна трећина минималног трајања представља клиничку обуку;

(б) пуно радно вријеме обуке за бабице од најмање две године, која се може изразити и еквивалентним ECTS бодовима а која се састоји од најмање 3 600 часова, уз услов посједовања доказа о формалним квалификацијама за медицинску сестру одговорну за општу његу наведеним у члану 4. Анекса III;

(ц) пуно радно вријеме обуке као бабица од најмање 18 мјесеци, која се може изразити и еквивалентним ЕСТS бодовима а која се састоји од најмање 3 000 часова, уз услов посједовања доказа о формалним квалификацијама за медицинску сестру одговорну за општу његу наведеним у члану 4. Анекса III, и након тога једне године професионалне праксе за коју је издата потврда у складу са ставом 2.

2. Потврду из става (1) издају надлежни органи у Странама. Она потврђује да носилац, након стицања доказа о формалним квалификацијама за бабицу, задовољавајуће обавља све активности бабице током одговарајућег периода у болници или здравственој установи одобреној у ту сврху.

Члан 3. Обављање професионалних активности бабица

1. Одредбе ове секције се примјењују на активности бабица које дефинише свака Страна, не доводећи у питање став (2) и обављају се под професионалним звањима наведеним у члану 4. Анекса III.

2. Стране обезбјеђују да бабице могу приступити и обављати најмање следеће активности:

(а) пружање релевантних информација и савјета о планирању породице;

(б) постављање дијагнозе трудноће и праћење нормалних трудноћа; провођење прегледа неопходних за праћење развоја нормалних трудноћа;

(ц) прописивање или давање савјета о прегледима који су неопходни за најранију могућу дијагнозу ризичне трудноће;

(д) пружање програма припреме за родитељство и потпуну припрему за порођај што укључује савјете о хигијени и исхрани;

(е) брига о мајци и помоћ током порођаја и праћење стања фетуса у утроби путем одговарајућих клиничких и техничких средстава;

(ф) спровођење спонтаних порођаја, укључујући, ако је потребно, епизиотомије и у хитним случајевима карличног порођаја;

(г) препознавање упозоравајућих знакова абнормалности код мајке или новорођенчета који захтијевају упућивање љекару и пружање помоћи када је то прикладно; предузимање неопходних хитних мјера у одсуству љекара, посебно ручно уклањање постелице, можда праћено ручним прегледом материце;

(х) прегледање и њега новорођенчета; предузимање свих иницијатива које су неопходне у случају потребе и по потреби спровођење оживљавања одмах;

(и) њега и праћење напретка мајке у постнаталном периоду и давање свих неопходних савјета мајци о њези новорођенчета како би јој омогућило да осигура оптималан напредак новорођенчета.

(ј) провођење третмана које је љекар прописао;

(к) састављање неопходних писаних извјештаја.

3. Стране могу, у релевантним законима, предвидјети дјелимична ослобођења од дијелова програма обуке за бабице који су наведени у члану 4. Додатка III, која ће се примјењивати на случај по случај уз услов да је тај дио обуке већ прошао током друге специјалистичке обуке наведене у члану 4. Додатка III, за који је професионалац већ стекао професионалну квалификацију у Страни. Стране се брину да додијељено ослобођење не прелази половину минималног трајања наведене обуке.

Свака Страна обавјештава Заједничку радну групу и друге Стране о својим законима који се односе на таква дјелимична ослобођења.

Стране условљавају издавање доказа о специјалистичкој медицинској обуци посједовањем доказа о основној медицинској обуци наведеној у члану 5. Додатка III.

Члан 4. Програм обуке за бабице (Типови обуке I и II)

Програм обуке за стицање доказа о формалним квалификацијама из бабиштва се састоји од два следећа дијела:

A. Теоријска и техничка обука

a. Општи предмети

- Основе анатомије и физиологије
- Основе патологије
- Основе бактериологије, вирусологије и паразитологије
- Основе биофизике, биохемије и радиологије
- Педијатрија с посебним освртом на новорођенчад
- Хигијена, здравствено васпитање, превентивна медицина, рана дијагноза болести
- Прехрана и дијететика, с посебним освртом на жене, новорођенчад и малу дјецу
- Основе социологије и социо-медицинска питања
- Основе фармакологије
- Психологија
- Начела и методе подучавања
- Здравствено и социјално законодавство и здравствена организација
- Професионална етика и професионално законодавство
- Сексуално образовање и планирање породице
- Правна заштита мајке и дјетета

б. Предмети специфични за дјелатност бабица

- Анатомија и физиологија
- Ембриологија и развој фетуса
- Трудноћа, порођај и бабине
- Гинеколошка и акушерска патологија
- Припрема за порођај и родитељство, укључујући психолошке аспекте
- Припрема за порођај (што укључује познавање и коришћење техничке опреме у акушерству)
- Аналгезија, анестезија и реанимација
- Физиологија и патологија новорођенчета

- Њега и надзор новорођенчета
- Психолошки и социјални фактори

Б. Практична и клиничка обука

Ова обука се спроводи под одговарајућим надзором:

- Савјетовање трудница, које обухвата најмање 100 пренаталних прегледа.
- Надзор и њега најмање 40 трудница.
- Обављање најмање 40 порођаја што врши студент; уколико се овај број не може постићи због недостатка трудница у порођају, може се смањити на минимум од 30, уз услов да студент асистира при додатних 20 порођаја.
- Активно учешће при карличном порођају. Ако то није могуће због недостатка таквих порођаја, пракса може бити у симулираној ситуацији.
- Извођење епизиотомије и увођење у шивење. Увођење обухвата теоретску обуку и клиничку праксу. Пракса шивења укључује шивење ране након епизиотомије и једноставну перинеалну лацерацију. Ово може бити у симулираној ситуацији ако је апсолутно неопходно.
- Надзор и њега 40 жена са ризиком у трудноћи, током порођаја или постнаталног периода.
- Надзор и њега (укључујући преглед) најмање 100 жена у постнаталном периоду и здравих новорођенчади.
- Посматрање и њега новорођенчади која захтијевају посебну његу, укључујући оне рођене прије времена, послје термина, са ниском тежином или болесне.
- Њега жена са патолошким стањима у областима гинекологије и акушерства.
- Увођење у његу у областима медицине и хирургије. Увођење обухвата теоретску обуку и клиничку праксу.

Теоретска и техничка обука (Дио А програма обуке) треба да буду уравнотежени и усклађени са клиничком обуком (Дио Б истог програма) на начин да се знање и искуство наведено у овом Анексу може стећи на одговарајући начин.

Клиничка настава се одвија у виду надзиране практичне обуке у болничким одјељењима или другим здравственим службама које одобре надлежни органи или тијела. Као дио ове обуке, студенти бабице учествују у активностима одговарајућих одјељења уколико те активности доприносе њиховој обуци. Оне ће бити обучене о одговорностима које подразумевају активности бабица.

Члан 5. Докази о формалним квалификацијама бабица

Странка	Доказ формалних квалификација	Орган који додјељује квалификације	Професионално звање	Референца
---------	-------------------------------	------------------------------------	---------------------	-----------

АНЕКС IV

ФАРМАЦЕУТИ

Све одредбе из Анекса IV преузете су из Директиве ЕУ 2005/36/ЕЗ о признавању стручних квалификација, како је измијењена Директивом 2013/55/ЕУ Европског парламента и Савјета од 20. новембра 2013. године.

Члан 1. Обука за фармацеута

1. Упис на обуку за фармацеуте зависиће од посједовања квалификације или сертификата који омогућава приступ на наведене студије, универзитете, високошколске установе на нивоу који је признат као еквивалентан или институције које су под надзором универзитета.
2. Доказ о формалним квалификацијама фармацеута потврђује обуку у трајању од најмање пет година, која се додатно може изразити у еквивалентним ECTS бодовима, а која обухвата најмање:
 - (а) четири године редовне теоријске и практичне обуке на универзитету или високошколској установи на нивоу који је признат као еквивалентан, или на институцији под надзором универзитета;
 - (б) током или на крају теоријске и практичне обуке, шестомјесечну праксу у апотеци која је отворена за јавност или у болници под надзором фармацеутског одјељења те болнице.Образовни циклус наведен у овом ставу треба да укључи најмање програм описан у члану 3. Анекса IV.
3. Обука за фармацеуте се брине да је лице стекло сљедећа знања и вјештине:
 - (а) адекватно знање о лијековима и супстанцама које се користе у производњи лијекова;
 - (б) адекватно знање о фармацеутској технологији и физичким, хемијским, биолошким и микробиолошким тестирањима медицинских производа;
 - (ц) адекватно знање о метаболизму и ефектима медицинских производа и дјеловању токсичних супстанци, као и о употреби медицинских производа;
 - (д) адекватно знање како би се могли процијенити научни подаци у вези са лијековима како би се могле пружити одговарајуће информације на основу тог знања;
 - (е) адекватно знање о законским и другим захтјевима везаним за бављење фармацијом.

Члан 2. Обављање професионалних активности фармацеута

1. За потребе овог споразума, активности фармацеута су оне чији приступ и обављање зависе од стручних квалификација и које су отворене за носиоце доказа о формалним квалификацијама типова који су наведени у члану 4. Анекса IV.
2. Стране се брину да носиоци доказа о формалним квалификацијама у фармацији на универзитетском нивоу или на нивоу признатом као еквивалентан, који задовољавају захтјеве из члана 1. Анекса IV, могу имати приступ и бавити се најмање сљедећим активностима, уз испуњавање услова, гдје је то прикладно, додатног стручног искуства:
 - (а) припрема фармацеутског облика медицинских производа;
 - (б) производња и тестирање медицинских производа;
 - (ц) тестирање медицинских производа у лабораторији за тестирање медицинских производа;
 - (д) складиштење, очување и дистрибуција медицинских производа на veleprodajном нивоу;
 - (е) снабдијевање, припрема, тестирање, складиштење, дистрибуција и издавање безбједних и ефикасних медицинских производа одговарајућег квалитета у апотекама отвореним за јавност;
 - (ф) припрема, тестирање, складиштење и издавање безбједних и ефикасних медицинских производа одговарајућег квалитета у болницама;
 - (г) давање информација и савјета о медицинским производима као таквим, укључујући њихову одговарајућу употребу;
 - (х) пријављивање нежељених реакција фармацеутских производа надлежним органима;
 - (и) персонализована подршка за пацијенте који сами примјењују своје лекове;
 - (ј) допринос локалним или државним кампањама јавног здравља.
3. Ако нека Страна условљава приступ или обављање једне од активности фармацеута додатним стручним искуством, поред посједовања доказа о формалним квалификацијама које су наведени у члану 3. Анекса IV, та Страна у том погледу признаје као довољан доказ сертификат који издају надлежни органи Стране додјелиоца, у којем се наводи да је дотично лице било ангажовано у тим активностима у Страни додјелиоцу током сличног периода.

Члан 3. Курс обуке за фармацеуте

- Биљна и животињска биологија
- Физика
- Општа и неорганска хемија
- Органска хемија
- Аналитичка хемија
- Фармацеутска хемија што укључује и анализу медицинских производа
- Општа и примјењена биохемија (медицинска)
- Анатомија и физиологија; медицинска терминологија
- Микробиологија
- Фармакологија и фармакотерапија
- Фармацеутска технологија
- Токсикологија
- Фармакогнозија
- Законодавство и, гдје је прикладно, професионална етика.

Равнотежа између теоретске и практичне обуке треба, у погледу сваког предмета, да даје довољну важност теорији како би се очувао универзитетски карактер обуке.

Члан 4. Докази о формалним квалификацијама фармацеута

Страна	Доказ формалних квалификација	Орган који додјељује квалификације	Сертификат који долази уз доказ о квалификацијама	Референца
--------	-------------------------------------	---------------------------------------	---	-----------